

חומר העשרה

יוצרים

מחזה - כרמל קנדל

דרמטורגיה ובימוי - אסנת זיביל

תפאורה ותלבושות - נופר דרזנר

מוסיקה - אייל ערב

תאורה - דן גלזר

תנועה - אילן זכרוב

ע. בימאית - כרם פרומקין

משחק - אביב בן, דניאל קריספין, מיכל טופורק, שירן בוחניק.

חומר העשרה

תקציר

הפתעה! היא קומדיה מרתקת על מה שבני נוער מרגישים, אבל לא תמיד מצליחים להגיד. ארבעה בני נוער נפגשים להכין מסיבת הפתעה ומהר מאד מוצאים את עצמם בלב סערה ריגשית. בין בלונים לעוגה, עולים גם חשבונות מהעבר, יריבויות ישנות, קנאה, שתיקות, חשיפות מפתיעות וגם התאהבות.

הצגה סוחפת, מרגשת ומצחיקה שמביאה לבמה את עולמם המורכב של מתבגרים - כפי שהם חווים אותו. הקהל זוכה להצצה למחשבות הפנימיות של הדמויות ומקבל הזדמנות לשיח על תקשורת, רגש, מערכות יחסים - ואיך שומרים על חברות כשהכל מתחיל להשתנות.

חומר העשרה

מדברי המחזאית כרמל קנדל

כתבתי את המחזה "הפתעה" מתוך הזיכרון שלי אותי כנערה מתבגרת - את המצוקות שהייתי הולכת איתן לבד, את חוסר הביטחון והרצון עמוק להיטמע ולהרגיש חלק, ויותר מהכל את הכמיהה להרגיש פשוט "נורמלית", כשבפועל תקופת ההתבגרות הייתה רכבת הרים רגשית אחת גדולה. כל דבר קטן היה יכול לצאת מפרופורציה וכל פאדיחה קטנה הפכה להיות ברגע חוויה מעצבת או מצלקת. את רוב הדברים האלה כנערה נשאתי לבד עם עצמי כשמבחוץ ניסיתי רק לשדר שאני מגניבה וששום דבר לא נוגע בי.

כשחשבתי על זה, זה הציף בי כמה דברים - גם צחוק, גם עצב וגם התובנה שאפילו כשאנחנו מתבגרים אנחנו עדיין ממשיכים עם הדפוס הזה של להקשיב לקולות הביקורתיים והקשים שלנו שנוטים לנפח הכל ולהוריד אותנו למטה, במקום לחפש תקשורת אנושית, שיח כנה, שיתוף ותמיכה שיכולים בכל רגע נתון לגרום לנו להרגיש פחות לבד בעולם הזה, כי בסופו של דבר כולנו מרגישים ככה, ומה לעשות - לפעמים צרת רבים היא לא רק חצי נחמה, אלא נחמה גדולה.

את התחושות והתובנות האלה ניסיתי להעביר דרך המחזה ע"י שימוש במונולוגים פנימיים של הדמויות, כדי לייצר בכאן ועכשיו את הפער שבין מה שהדמויות באמת חוות, מה שהן באמת רוצות להגיד, לעומת איך שהן מתנהגות כלפי חוץ בסיטואציה ומה הן אומרות בפועל. הפער הזה הוא גם הדבר שמייצר את הקומדיה, שנראתה לי מתבקשת, כדי שהקהל יוכל להתבונן בדבר עם מידה של הרחקה וקלילות ויוכל להזדהות עם הסיטואציות ממקום של הומור עצמי וחמלה.

השאיפה שלי היא שבני נוער שיראו את ההצגה יזהו את עצמם ואת הסביבה שלהם בדמויות של ההצגה, ויוכלו להבין את עצמם ואת החברים שלהם יותר טוב, ולהרגיש יותר בנוח בעולם מתוך ההבנה שכולנו מתמודדים עם קשיים, לכולנו יש חרדות, מצוקות וחוסר ביטחון. כן, גם אלו שנראים לנו כלפי חוץ הכי שלמים עם עצמם וקרי רוח.

אם הקהל שיצפה בהצגה יוכל להרגיש ולו לרגע פחות לבד, אולי עם שמץ הקלה ורצון לשתף את הסביבה שלו במה שעובר עליו, גם אם זה קצת מביך ולא פשוט - עשינו את שלנו.

חומר העשרה

הצעה למערך שיעור
לאחר הצפייה בהצגה הפתעהה!
על חברות, אמת ומה שבניהם

כשלא אומרים בקול, אבל מרגישים בלב

בהצגה **הפתעהה!** צחקנו, התביישנו, הזדהינו – ולפעמים גם עצרנו לחשוב. מתחת לבלונים, הפאות והמסיבה הסתתר משהו עמוק הרבה יותר: הקושי לדבר באמת. לכולנו יש רגשות שלא תמיד קל להוציא החוצה. לפעמים זה פחד להיראות חלשים, לפעמים תחושת בדידות, או החשש לאבד את המקום שלנו בחבורה. אז אנחנו שותקים, מתחבאים מאחורי ציניות, או אומרים ההפך ממה שאנחנו באמת מרגישים.

ההצגה מציגה לנו דבר חשוב:

- שלפעמים השיחה הכי משמעותית היא דווקא זו שהכי קשה להתחיל.
 - שלפעמים, כשמישהו אחד מעז להגיד את האמת, גם הלב של האחר נפתח.
- ”לפעמים מה שאנחנו שומרים בפנים- זה בדיוק מה שמישהו אחר היה צריך לשמוע”. אז לא תמיד צריך לצעוק את האמת, ולא תמיד יש תשובה. אבל תמיד שווה לבדוק - מי בסביבה שלנו מחכה שמישהו יראה אותו באמת.

חומר העשרה

שאלות לדיון

כדי להבין יותר טוב את הקשיים והאפשרויות בתקשורת רגשית בגיל ההתבגרות, נדבר יחד על כמה נקודות.

1. למה לדעתכם קשה לנוער לדבר על מה שהם באמת מרגישים?

- "כי זה מביך, כי נראה כאילו אנחנו חלשים".
- "כי יש תחושה שלא יבינו או יצחקו עלינו".
- "כי לא באמת מקשיבים אחד לשני ולרוב, מדברים באימוג'ים או הודעות קצרות

2. מה בכל זאת עוזר לדבר - במיוחד כשקשה?

- כשיש מישהו שקט, שמקשיב בלי לשפוט.
- כשמבינים שמישהו אחר מרגיש משהו דומה – זה נותן אומץ.
- להרגיש שמבינים אותי באמת, בלי עצות או ביקורת.

3. מה עוזר לכם להרגיש שאתם באמת מובנים על ידי אחרים?

- כשמישהו מקשיב עד הסוף.
- כשהתגובה היא פשוט: "אני מבין אותך".
- כשמישהו שם לב בלי שאני אומר.

4. כשאתם מרגישים פגועים ממישהו קרוב – איך אתם מגיבים?

- משתפים?
- שותקים?
- מתרחקים?

5. איזו דמות לדעתך הצליחה לראות מישו אחר – ומה גרם לזה לקרות?

6. איך אפשר לדעת שחבר/ה מתמודד עם קושי, בלי שהוא מספר על זה?

- פתאום פחות נוכח/ת, שותק/ת או מתרחק/ת.
- ציניות מוגזמת או הומור שמסתיר משהו.
- שינוי בהתנהגות או תגובות קיצוניות.

7. מה היית רוצה לשמוע מחבר/ה כשאתה מרגישי לבד או מבולבל?

- "אני פה אם תרצה/י לדבר".
- "שמתי לב שאתה שונה מהרגיל, הכל בסדר?"
- "אפשר פשוט לשבת איתי, גם בלי מילים".

לפעמים אפשר לזהות שחבר או חברה מתמודדים עם משהו - גם אם הם לא אומרים את זה במילים. שינוי בהתנהגות, התרחקות פתאומית, שקט לא רגיל או דווקא הומור מוגזם - כל אלה יכולים להיות סימנים שמישהו מרגיש לא טוב. גם משפטים קטנים כמו "עזוב, לא משנה" או "אין לי כוח לאנשים" יכולים לרמוז שמישהו יושב עליהם. לא תמיד צריך תשובות - לפעמים מספיק לשאול בעדינות "הכל בסדר?" או פשוט להיות שם, בלי לחץ, כדי שמי שצריך - יידע שיש מי שרואה אותו.

איך אפשר לסכם את המסרים של ההצגה?

ראינו את הקושי של כולנו להגיד מה אנחנו באמת מרגישים, על איך דווקא בגלל זה, השיחות הכי חשובות הן אלו שאנחנו הכי חוששים להתחיל.

חומר העשרה

ראינו איך לפעמים צריך רק משהו אחד שיעזר להיות אמיתי, כדי שגם הלבבות של אחרים ייפתחו.

הבנו שמה שאנחנו שומרים בפנים, יכול להיות בדיוק הדבר שמישהו אחר צריך לשמוע כדי להרגיש פחות לבד. הבנו שלא חייבים לצעוק את האמת, אבל שווה תמיד לנסות לראות מי סביבנו מחכה שמישהו יראה אותו - ומי יודע, אולי גם אנחנו בעצמנו.

זכרו, תקשורת אמיתית, רגש, אמפתיה וחברות בגיל ההתבגרות הם אתגרים, אבל גם מתנות עצומות שיכולות לחזק אותנו. להיות קשובים לעצמנו ולאחרים, לזהות סימנים גם בלי מילים, ולעזוב את הפחד – אלו מפתחות לחברות אמיתית ומשמעותית.